

Sygn. akt II UK 21/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku K. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Opolu
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 sierpnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 13 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa 1293/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 13 listopada 2013 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 20 maja 2013 r. i oddalił odwołanie K. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu z dnia 2 marca 2013 r. odmawiającej wnioskodawcy emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 w związku z działem XIV poz. 24 wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dalej jako

rozporządzenie), przez ich błędną wykładnię zakładającą, że pracy na stanowisku kierownika budowy oraz kierownika rejonu budów nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach; II. naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na nadaniu dowodom zebranym w sprawie znaczenia i treści, które z nich nie wynikają, a to w szczególności odmówienie mocy dowodowej zeznaniom świadków i wnioskodawcy, tylko z tej racji, że nie potwierdzają ich jego dokumenty osobowe.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji organu rentowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono po pierwsze - potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a mianowicie ustalenia, czy można *a priori* przyjąć, że praca na stanowisku „kierownika budowy” oraz „kierownika rejonu budów” nie należy do prac w szczególnych warunkach wskazanych w poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do rozporządzenia, tylko z tego powodu, że pojęcia „budowy” nie można utożsamiać z pojęciem „oddziału i wydziału” oraz po drugie - oczywistą zasadnością skargi z uwagi na naruszenie bezwzględnie obowiązujących normy prawa materialnego i procesowego, a to art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 w związku z działem XIV poz. 24 wykazu A załącznika do rozporządzenia i art. 233 § 1 k.p.c. w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał przyjąć, że skarżący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wskazaną w poz. 24 dziale XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Skarżący odwołuje się do potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. W związku z tym należy przypomnieć, że odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście

zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, przesłankę oczywistej zasadności skargi wiąże on z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c., które upatruje w odmiennej niż uczynił to Sąd pierwszej instancji ocenie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło - zdaniem skarżącego - do naruszenia prawa materialnego. Tymczasem podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), do której to sfery art. 233 § 1 k.p.c. odnosi się wprost. W rezultacie skarżący, nie opierając skargi kasacyjnej na zarzucie obrazy

innych przepisów prawa procesowego, pozbawił się możliwości skutecznego zakwestionowania ustalenia Sądu odwoławczego, że jako kierownik budowy, a następnie kierownik zespołu budów „codziennie, w normalnych godzinach pracy musiał wykonywać także prace inne niż określone w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia”, a w rezultacie nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach „w sposób ciągły i nieprzerwany”. Ustalenie to wiąże Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Po drugie, w zakresie przesłanki potrzeby wykładni przepisów skarżący poprzestaje na powołaniu się na „poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do rozporządzenia”, nie łącząc go z jakimkolwiek przepisem prawa, na którego tle miałyby rodzić się formułowana przez niego wątpliwość. Nie wiadomo również, jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałyby mieć rozstrzygnięcie tej wątpliwości, skoro podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia stanowiło również ustalenie, że skarżący nie wykonywał zatrudnienia w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zatrudnienie, które nie ogranicza się do sprawowania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy dozoru nad pracownikami świadczącymi pracę w szczególnych warunkach, ale polega także na wykonywaniu innych, licznych czynności w ramach zwierzchniego nadzoru kierowniczego nad prawidłową organizacją pracy i funkcjonowaniem całego oddziału, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach dla potrzeb nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (por. wyroki z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 376/06, OSNP 2008 nr 13-14, poz. 203 i z dnia 24 września 2009 r., II UK 31/09, LEX nr 559949) oraz że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 181/13, LEX nr 1467148).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

